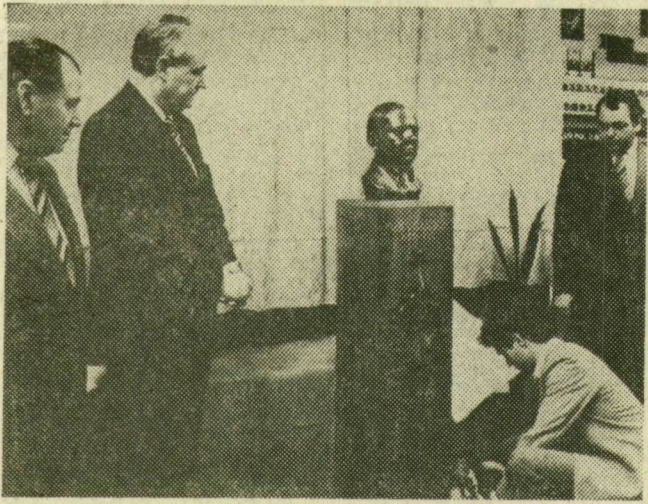

Gera Sándor szobra

Radnóti verséhez méltó. Mártír volt: egy azok közül, akik Hispániában haltak meg a spanyol szabadságharc ügyéért. Gera Sándor sokgyermekes családban született. Inaséveit Szegeden, Dobó Miklósnál, egy szervezett munkásnál (mestere cipész volt) töltötte. A század 20-as éveinek elején került kapcsolatba a munkásmozgalommal. Ladvánsky Józseffel, az ifjúmunkások továbbképzésében vett részt. Később ő lett a KIMSZ délmagyarországi vezetője. Szülei óvni próbálták, de az ifjú forradalmár makacsul járta a maga útját. 1929. május 1-én röplapokat osztogatott, s az akkor bekövetkezett gazdasági válság idején minden munkásmozgalmi akcióban jelen volt. Egy évvel később bukott le először. A munkások a tápi füzésekben tartottak konferenciát: rajtuk ütöttek. Gera Sándort is elvitték, de szabadulása után újra kapcsolatba lépett a mozgalommal. 1932 augusztusában ismét elfűtik. A börtönben részese az éhségstrájkoknak,

amelyet Sallai és Fürst elvtársak kivégzése elleni tiltakozásul szerveztek. 1933-ban elvtársai azt tanácsolták, hogy hagyja el az országot. Gera Sándor Spanyolországba megy, ahol bekapcsolódik a harcokba. Halálos sebet kap. Hogy pontosan mikor, nem tudjuk.

Mellszobrát a nevét viselő munkásörökség parancsnokságán tegnap avatták fel. Az avató beszédet dr. Székely Sándor, a szegedi városi pártbizottság titkára mondta. Kalmár Márton szegedi szobrászművész portrészobrának alapzatára elhelyezték a parancsnokság, a gabonaipari vállalat Gera Sándor nevét viselő KIMSZ-szervezete és az ugyancsak neki tisztelegő iskola koszorúját.

A szoboravató ünnepségen ott volt Török József, a szegedi városi pártbizottság első titkára, Koczka Ferenc, a munkásörökség megyei parancsnoka, és Papp Gyula, Szeged megyei város tanácselnöke.

Ankét a felsőoktatásról

Mint ismeretes, szakmai-társadalmi viták után a Minisztertanács megtárgyalta a felsőoktatás távlati fejlesztéséről való elképzeléseket: a Művelődési Minisztérium e viták és állásfoglalások alapján módosította a fejlesztési koncepciót tartalmazó dokumentumokat, melyek majd az országgyűlés elé kerülnek. A parlamenti ülés előkészítését szolgálta az a tegnapi, csütörtöki délutáni megartott ankét, amelyen Győri Imréné, az MSZMP KB tagjának, az Országos Közművelődési Tanács elnökének, országgyűlési képviselőnek a vitaindító előadása után a szegedi és a Csongrád megyei felsőoktatási intézmények vezetői, a közoktatás szakemberei, és a pályakezdő értelmiségiek foglalkoztató néhány intézmény képviselői beszélgettek a korszerűsítéssel kapcsolatos témákról.

A városi pártbizottságon megartott ankétot elsősorban olyan problémák kerültek szóba, amelyek különösen Szegeden, a dél-alföldi régióban érzékelhetők. Mindazonáltal ismételtan megállapították a résztvevők, hogy a fejlesztési program helyenként túl általánosan szövegezett normatívákat állapít meg, a megvalósítás garanciái nélkül. A végrehajtásához konkrét, kimunkáltabb akcióterv kellen-

Energia és gazdálkodás

Korábban harmadrendű kérdésként kezelték az energiafogyasztást. A termelőket nemigen izgatta, hogy a gyártás folyamán mennyi villamos energiát, olajat, benzint használnak. Aztán, mint derült égből a villámcsapás, úgy hatott az első árrobbanás. Akkor sokan arra számítottak, hogy valamiféle átmenetről van szó, előbb-utóbb minden visszatér a régi kerékvágásba. Nem így történt. Sőt, a legnagyobb felhasználók, akik egyben a legnagyobb vásárlók is, gyorsan mozdultak. Nem riadtak vissza a drasztikus intézkedésektől sem: korlátozták a járművek sebességét, meghatározták az energiaföldhasználás takarékosabb normáit.

1.

A piac gyorsan reagált az eseményekre, s a tartóssá vált energiaárakra. A gyártók is kénytelenek voltak olyan termékeket előállítani, amelyek beérték kevesebb „abrákkal” is. A járművek vásárlói nem is azt kérdezték elsőként, hogy mennyibe kerül a kocsi, hanem azt, hogy mennyit fogyszt. Egy kis lépéshátránnyal ugyan, de hazánkban is rákapcsoltak az energiatakarékosra. A kis reklámemberke mindennap nekünk szögezte a kérdést: kinek van erre energiája? Riasztóan hatottak ránk is azok, a már valóban drasztikusnak tűnő intézkedések, amelyeket néhány országban kényszerűségből bevezettek.

Megnyugvással tölt el bennünket, hogy hazánkban nem kellett semmiféle radikális intézkedéshez nyúlni, s eddig nyugodt és megfelelő volt az energiaellátás. Bizonyos arányú intézkedések, az energiahordozók irányainak realitásba kialakítása éreztette hatását a vállalatok és a lakosság háza táján is. A különböző energiaracionálizációs programok ugyancsak arra készítették a gyártókat, és a felhasználókat, hogy energiatakarékos cikkeket készítsenek és használjanak.

Mennyire sikerült szűkebb környezetünkben takarékosabban gazdálkodni az energiával, milyen eredmények mutatkoznak? Teljes körű adatokat aligha lehetne fölemlíteni, viszont nemrégiben kezembe került egy statisztikai összegezés arról, hogy Csongrád megye építőipari szervezeteinél miként alakult az energiaföldhasználás. Az adatok olykor csalóka lehetnek. Tudniillik az energia költségeit általában pénzben fejezik ki. Ha a pénzüsségeket nézzük, akkor a következőket jellemezhetjük föl: tavalyelőtt a megyei székhelyű kivitelező építőipar 146 millió forintot fizetett energiafeladásokra, egyenlővel többet, mint a megelőző esztendőben, és közel háromszor annyit, mint 1975-ben. A

háromszoros növekedés nyilvánvalóan az árak emelkedésének eredménye. Ha a fűtőértékben mért energiafogyasztást vizsgáljuk, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy az elmúlt három esztendőben fokozatosan csökkent a földhasználás, s tavaly már visszatért az 1975. évi szintre.

Persze még ezek az adatok sem adnak pontos választ arra, hogy valóban kevesebb energiát használunk-e föl adott termelési föladatok elvégzéséhez. Mert könnyű azt is belátni, hogy ha csökkent a termelés mennyisége, akkor az energiaföldhasználás is eleve kevesebb. Egyetlen példa bizonyítja, hogy az első „energiatakarékos” esztendőben, 1981-ben, a megyei kivitelező építőipar termelése például 3 százalékkal mérséklődött, de ugyanakkor az energiaföldhasználás, fűtőértékben kifejezve, több mint 6 százalékkal volt kevesebb. Ez már valódi takarékoság. Viszont a következő évben, amikor az építőipar termelésének volumene 3,5 százalékkal csökkent, azt a visszahúzódat, az energiaföldhasználás csupán 2,4 százalékos értékben, mennyiségben követte.

2.

A részletekbe is belelkinthetünk, s ekkor olyan adatokat találunk, amelyek azt is jelzik, hogy melyik építőipari szakágazat mennyire energiaigényes. Az érdeklőség kedvéért néhány példa: a DELEP anyagköltségében az energia részese-dete körülbelül 4 százalékot tesz ki, de a kőüti építőknél már 20 százaléknál is többet. S természetesen az sem közömbös, hogy az építőiparban földhasznált energia jelentős része folyékony tüzelőanyag. A megyei geológiai adottságaival összefüggésben — elsősorban a Szegedi Házgyár fogyasztása miatt — nem elhanyagolandó a földgázfelhasználás sem. A villamos energia és a szilárd tüzelőanyagok földhasználása nem számottevő.

3.

Sok mindenről szólni lehetne még az építőiparral a tervezéssel kapcsolatban. Egy dolog feltétlenül érdemként említhető. Az, hogy a vállalatok termelési költségeiben jobban odafigyelnek az energia mennyiségére és árára. S hogy mennyi lehet még a tartalék, a megtakarítható energia? Azt legjobban az építőiparban dolgozók tudnák megmondani. Minden bizonnyal a gazdálkodásukban befolyást játszó tényezők arra ösztönözik őket, hogy kevesebb energiával termeljenek.

Gazdag István

Hogyan dolgoznak?

Az önálló Volán vállalatokról

Csütörtökön Paisch Nándor, a Volán vállalatok központi igazgatója sajtótájékoztatót tartott az önállósult vállalatok irányítási rendszerének korszerűsítéséről, valamint az idej tervekről.

Mint mondotta, a Volán szervezetének és irányítási rendszerének felülvizsgálatát elsősorban a gazdasági és ágazati rendszer korszerűsítése, a piaci viszonyokban történt jelentős változások, valamint a tovább nehezülő gazdálkodási körülmények indokolták. Az egyes vállalatok a tröszt keretében is önállósággal gazdálkodtak, de a tröszt léte bizonyos védőburkot jelentett számukra. Január 1-től ezek a vállalatok közvetlenül a költségvetési szervekhez kapcsolódnak. Önállóságuk fokozódásával rugalmasabban alkalmazkodhatnak a fuvaroztatók igényeihez, s ugyanakkor intenzívebbé válhat tartalékaik feltárása, mozgósítása. Az ugyancsak január 1-ével létrehozott központi szervezeti tagozódása lényegesen egyszerűbb a tröszt szervezetenél. A korábbi 12 helyett négy főosztály látja el a legfontosabb feladatokat, egyharmad létszámmal.

A sajtótájékoztató szó volt a Volán vállalatok idej terveiről is. Elmondták, hogy a személyszállításban a tavalyinál 4-5 százalékkal több utasra számítanak, elsősorban a helyi közlekedésben. A helyközi közlekedésben számottevő változások

nem várható. Egyik legfőbb céljuk, hogy a tömegközlekedési igények kielégítése mellett növeljék a szabad idővel összefüggő szolgáltatások színvonalát. Keresik újabb kedvezmények lehetőségét is: április 1-től a nyugdíjasok a korábbi nyolc helyett tizenhat alkalommal utazhatnak 50 százalékos kedvezménnyel.

Az áruszállításban a fokozódó konkurrenciára gondoltak az okozó a Volán vállalatoknak. Az egészséges versenyben úgy próbálnak helytállni, hogy az igények mind telje-

sebb körű kielégítésére törekednek. A hagyományos árutovábbításon túl vállalatnak szállítványozási, rako-dási, csomagolási és más feladatokat is. A Volán országos hálózatát hasznosítva nagy területeket átfogó, korszerű szállítási, szállítványozási láncok létrehozását tervezik. Folytatják a termelésirányítási rendszerek és technológiai korszerűsítését is. Ami pedig az energiatakarékoságot illeti: az idén újabb 1300 tehergépkocsit alakítanak át dízelüzeműre.

Bányabiztosító idomacél

Korszerű, nagy teherbírá-sú bányabiztosító idomacélt fejlesztettek ki a Tata-bányai Szénbányák kérésére a Diógyőri Lenin Kohászati Művek szakemberei. A magyar szénbányászoknak már régóta gondot okoz, hogy a nagy mélységű bányák fokozott kőzetnyomású vágatainak biztosításához nem elegendő a hazánkban eddig gyártott idomacél teherbírá-sa. Az abból készült szerkezetek tönkremennek, a vágatok deformálódnak.

A megleghengereléssel elő-állított új bányabiztosító idomacél megfelel a nagy mélységű bányák legszigorúbb biztonsági követelményeinek; kedvezőtlen geo-

lógiai viszonyok esetén is megfelelő vágatbiztosító szerkezetek készíthetők belőle.

Előadások a gazdaságpolitikáról

Dr. Csikós-Nagy Béla Szegeden

A gazdasági kérdések iránti széles körű érdeklődés minél jobb kielégítése érdekében a szegedi József Attila Tudományegyetem pártbizottsága, valamint a Magyar Közgazdasági Társaság megyei szervezete tegnapi előadást szervezett az egyetem oktatóknak és a tudományos társaság tagságának. Gazdaságpolitikánk és az irányítási rendszer továbbfejlesztésének elvi kérdéseivel címmel dr. Csikós-Nagy Béla államtitkár, az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke tartott előadást az egyetem központi épületének aulájában.

Kora délután a megyei pártbizottság oktatási igazgatóságának újszegedi székházában a megye párt-, társadalmi és gazdasági életének számos vezetője előtt tartott előadást az anyag és árhivatal elnöke. A meghívottakat dr. Komócsin Mihály, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a megyei pártbizottság első titkára köszöntötte, majd az államtitkár KGST-kapcsolataink elmúlt tíz esztendő fejlődéséről és a jelenlegi időszakban megoldandó integrációs gondjainkról tartott előadást.

Nagyobb szerepet a körzeti népfrejtanácskozásoknak

A járáskor megszűntével kialakult új közigazgatási rend megkívánja, hogy a új társadalmi szervezetek is a helyzetben tovább bővültek az érdemi tartalmi munka lehetőségei. A helyi népfrejtanácsoknak növelniük kell önállóságukat azért munkálkodva, hogy a későbbiekben még inkább népfrejtanácsok érdekeinek szószólóivá, képviselőivé váljanak. Természetesen az érdekek érvényesítésére feltételezi az eltérő álláspontok rendszeres ütköztetését és egyeztetését. E vitákat vállalni kell — hangsúlyozták — mert csak így alakulhat ki társadalmi egyetértés a feladatokat illetően.

Az érdekek összehangolására elsősorban a körzeti tanácskozások hivatottak. Ezek a fórumok már korábban is léteztek, elsősorban a városokban, de a továbbiakban szélesíteni, illetve bővíteni kell hatáskörüket. A körzeti megbeszéléseken most nyílnak például arra, hogy ismertessék, illetve merlegre tegyék az Országos Tanács, vagy a megyei népfrejtanács javasolta megvalósítandó teendőket: görcsd alá vehetik a település fejlesztési terveit, illetőleg mindazon kérdéseket, amelyek az ott élők leginkább foglalkoztatják. A tervek szertint az első ilyen körzeti tanácskozásokot február végén rendezik meg.

Dámvadak telepítése

Dámvadak telepítését kezdi meg februárban Vas megye déli részén, a Hegyháton. Az öt esztendőig tartó program keretében összesen négyszáz, más vidékről ho-

zott dambikát és -tehenet engednek szabadon az erdős dombokon. Az őz nagyságú szorzdavörös állatok 1988-ig szigorú vadászati tilalom alatt állnak.